

רע"פ 1929/18 - דניאל אריאלי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 1929/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: דניאל אריאלי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בתיק עפ"ג 13275-08-17 שניתן ביום 1.2.2018 על ידי כב' הנשיאה רויטל יפה-כ"ץ, כב' סג"נ יורם צלקובניק וכב' השופטת גילת שלו

בשם המבקש: עו"ד רוני שורץ ועו"ד אושר הרוש
בשם המשיבה: עו"ד חן אבידוב

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' הנשיאה ר' יפה-כ"ץ, סגן הנשיאה י' צלקובניק והשופטת ג' שלו) בעפ"ג 13275-08-17, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על קולת העונש שהוטל בגזר דינו של בית המשפט השלום באשדוד (כב' השופטת ש' חביב) בת"פ 21395-02-12.

1. המבקש והחברה שבניהולו (להלן: החברה) הורשעו לאחר ניהול הוכחות ב-115 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך ו-21 עבירות של מסירת ידיעה כוזבת, או דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור, עבירות לפי סעיפים 117(ב)(5) ו-117(ב)(1) בהתאמה לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק המע"מ). החברה נהגה לדרוש בדוחותיה התקופתיים, באמצעות המבקש, מס תשומות מבלי שהיו ברשותה חשבוניות מס כדין, ובכך הקטינה את סך המס שהיה עליה לשלם לרשויות. העבירות בוצעו בין השנים 2006-2008 כאשר כתב האישום הוגש בתחילת שנת

עמוד 1

2012. במסגרת הכרעת הדין זוכו המבקש והחברה ממספר עבירות דומות בגין חשבוניות בודדות ומעבירה של אי ניהול פנקסי חשבוניות או ניהול בסטייה מהותית מן ההוראות, עבירה לפי סעיף 117(א)(7) לחוק המע"מ. הסכום הכולל של החשבוניות בהן הורשעו עמד על למעלה משני מיליון ש"ח, וסך המס שנוכה שלא כדין עמד על 281,404 ש"ח במונחי קרן.

2. בגזר הדין מיום 2.7.2017 עמד בית משפט השלום על הפגיעה הגלומה בעבריינות מס ועל הפסיקה הנוהגת בעבירות אלו, וקבע כי מתחם הענישה ביחס למבקש נע בין 6 ל-15 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסכום של בין 19,600-84,000 ש"ח המשקף 7%-30% מהמחדל המיסוי. בבואו לקבוע את העונש בתוך המתחם, שקל בית המשפט לחובת המבקש את העובדה שעד לאותו המועד לא הוסר המחדל, ולזכותו נשקלו היעדר עבר פלילי והיותו אדם נורמטיבי ובעל נסיבות משפחתיות מורכבות. כן ניתן משקל לחלוף הזמן מאז בוצעו העבירות מושא כתב האישום ולשיהוי בניהול ההליך שרובץ בעיקר לפתחו של בית המשפט ובמידת מה גם לפתחה של המשיבה. נוכח כל האמור סבר בית משפט השלום כי אין להורות על מאסר מאחורי סורג ובריה והטיל על המבקש 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות; 4 חודשי מאסר מותנה; וקנס בסך 10,000 ש"ח או 3 חודשי מאסר תחתיו. כפי שהוסכם על הצדדים, על החברה, שלא הייתה פעילה במועד גזר הדין, הוטל קנס סמלי בסך 18 ש"ח.

3. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי על קולת העונש, וביום 1.2.2018 הערעור התקבל. בית המשפט המחוזי קבע כי נפלו שגיאות בקביעת מתחם הענישה, כגון מתן משקל לשיהוי שבהגשת כתב האישום שהביא לקביעת מתחם נמוך שאינו הולם את מכלול המעשים. בנוסף צוין כי העבירות בוצעו באופן שיטתי ורצוף, מספר רב של פעמים ובמשך כשלוש שנים, ויש בנסיבות אלו כדי להשפיע לחומרה על מתחם העונש ההולם. נוכח כל אלו קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה נע בין 9 ל-18 חודשי מאסר בפועל.

אשר לקביעת העונש בתוך המתחם, נקבע כי לא היה מקום לתת משקל מכריע לשיקול של חלוף הזמן באופן שיאיין את כלל הנסיבות המחמירות המתקיימות בעניינו של המבקש, משנקבע בפסיקה כי בעבירות מס חמורות אין להסתפק בעונש מאסר בדרך של עבודות שירות גם כשניתן משקל לחלוף הזמן. בית המשפט ציין כי במכלול הנסיבות היה מקום להטיל עונש המצוי בסמוך לאמצע המתחם, אך התחשב בכך שבמהלך הליך הערעור המבקש הסיר חלק נכבד מהמחדל. אשר לרכיב הקנס, נקבע כי הסכום שהושת אינו סביר ביחס להיקף העבירות ואף חורג לקולא מהמתחם שקבע בית משפט השלום ללא כל הנמקה. בשל כל האמור העמיד בית המשפט המחוזי את עונשו של המבקש על 10 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 40,000 ש"ח או 4 חודשי מאסר תמורתו. כן נקבע כי יתר רכיבי הענישה ותנאי תשלום הקנס יעמדו על כנם.

4. מכאן הבקשה שלפניי, לצידה הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר. יצוין כי בית המשפט המחוזי עיכב את עונש המאסר עד ליום 11.3.2018, וביום 7.3.2018 הוריתי כי העונש יעוכב עד להכרעה בבקשה זו.

5. לטענת המבקש, יש לקיים דיון ב"גלגול שלישי" שכן עניינו מעלה שאלה עקרונית באשר למשקל שיש לתת לשיקול של חלוף הזמן ולאפשרות לשכללו לצורך קביעת מתחם הענישה עצמו. לחלופין נטען כי יש לתת רשות ערעור בשל שיקולי צדק, סטייה ניכרת ממדיניות הענישה ופערים חריגים בין הפסיקות של שתי הערכאות קמא, כאשר לשיטתו של המבקש מדובר בהכפלת הענישה שקבעה הערכאה הדיונית בהינתן הסרת המחדל באופן חלקי, שהתרחשה לאחר שניתן גזר הדין בבית משפט השלום. עוד נטען, בין היתר, כי ערכאת הערעור סתה מהכלל לפיו היא אינה נוהגת למצות

את הדין עם משיבים; כי לא ניתן משקל מספק לנסיבות האישיות של המבקש, להסרת המחדל ולשיקול של חלוף הזמן; כי האינטרס הציבורי שבהטלת מאסר בפועל איבד מטעמו; כי הפסיקה עליה הסתמך בית המשפט המחוזי שונה וחמורה מעניינו; וכי בית המשפט המחוזי שגה כשזקף לחובתו של המבקש חלק מחלוף הזמן בשל רצונו להסיר את המחדל ולקיים משא ומתן עם התביעה. בשל כל האמור עתר המבקש לביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ולהותרת העונש של 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

6. המשיבה בתגובתה טענה כי הבקשה לא עומדת באמות המידה למתן רשות ערעור ולכן דינה להידחות. המשיבה סמכה ידה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי וטענה, בתמצית, כי העונש שהוטל על המבקש בבית משפט השלום היה קל במיוחד ואין ממש בטענה כי פערי הענישה כשלעצמם חריגים באופן המצדיק מתן רשות ערעור. עוד נטען כי בניגוד לטענת המבקש, ערכאת הערעור לא מיצתה עימו את הדין, כי העונש שהושת עליו נמצא ברף התחתון של מתחם הענישה ומקל ביחס לעבירות בהן הורשע, וכי אין מקום להקלה נוספת בעונשו. צוין כי המבקש לא התייחס להבחנות חשובות בין הפסיקה שהציג לבין עניינו; לא ביסס סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת; ולא מתקיימים שיקולי צדק, אף לא בהתחשב בחלוף הזמן, המצדיקים להיעתר לבקשתו.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בבקשה ובתגובה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בהם עולה שאלה בעלת חשיבות ציבורית או כללית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או מקום בו קם חשש לאי צדק מהותי או לעיוות דין (רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013)); רע"פ 5070/17 אבו חמיד נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (4.7.2017)). לא מצאתי כי הטענות השונות שהעלה המבקש עומדות באמות מידה אלו, ודין הבקשה להידחות ולו מטעם זה בלבד.

8. אין בידי לקבל את טענת המבקש לפיה יש לתת משקל לחלוף הזמן בעת קביעת מתחם הענישה, נוכח הוראות סעיפים 40ג(ב) ו-40יא(10) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 הקובעות כי חלוף הזמן הוא שיקול רלוונטי לקביעת העונש בתוך המתחם (וראו גם ע"פ 3380/16 נאמן נ' מדינת ישראל, בפסקאות 10-12 (14.3.2017)). **זאת ועוד, המבקש מלין על חומרת העונש שהושת עליו, כאשר השגה מעין זו אינה מקימה, על דרך הכלל, עילה למתן רשות ערעור, אלא במקרים מיוחדים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות** (רע"פ 4491/14 סורן נ' מדינת ישראל (29.6.2014)); רע"פ 9137/16 שריג נ' מדינת ישראל (26.3.2018)). עוד יש לציין כי פער ענישה בין הערכאה הדיונית לבין ערכאת הערעור כשלעצמו אינו מצדיק מתן רשות ערעור, אף שנפסק כי בנסיבות יוצאות דופן, פער ענישה חריג במיוחד עשוי להצדיק את בחינת העונש הראוי על ידי ערכאה נוספת (רע"פ 5060/04 הגואל נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (24.2.2005)); (עניין הגואל); רע"פ 4760/14 קיסלמן נ' מדינת ישראל (7.5.2015); רע"פ 3292/15 לחיאני נ' מדינת ישראל, בפסקה לב (17.11.2015) (עניין לחיאני)).

9. בעניינינו, פער הענישה בין הערכאות כשלעצמו אינו חריג באופן המצדיק מתן רשות ערעור, אף בהתחשב בכך שבית המשפט המחוזי סבר כי אלמלא הסרת המחדל היה מקום להעמיד את העונש על אמצע המתחם שקבע (והשוו למשל לעניין לחיאני; עניין הגואל; רע"פ 2423/15 גולדנברג נ' מדינת ישראל (8.4.2015)); רע"פ 356/14 קפרוב נ' מדינת ישראל (3.10.2017)). המבקש הורשע במספר רב של עבירות שבוצעו באופן שיטתי במשך כשלוש שנים, כשסך

עמוד 3

המס שנגרע מקופת המדינה עמד על כ-280,000 ש"ח. כפי שציינו הערכאות קמא, בית משפט זה עמד בעבר על החשיבות שבהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח בעבירות מס חמורות ועל כך שאין לתת לחלוף הזמן משקל מכריע באופן הפוטר את המבקש ממאסר מאחורי סורג ובריאח (רע"פ 8009/10 זכאי נ' מדינת ישראל (20.1.2011)). בענייננו, העונש שהוטל משקף התחשבות בחלוף הזמן ובנסיבותיו האישיות של המבקש, ואינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלו (ראו למשל, רע"פ 3808/16 צקר בונה הצפון בע"מ נ' מדינת ישראל (6.2.2017); רע"פ 1866/14 זקן נ' מדינת ישראל (13.3.2014)). במכלול הנסיבות, אין מקום להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי", ודין הבקשה להידחות.

10. סוף דבר, הבקשה נדחית. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 22.5.2018 עד השעה 10:00, בימ"ר דקל, כשבדיו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 08-9787377, או 08-9787336.

ניתנה היום, י"א באייר התשע"ח (26.4.2018).

שׁוֹפֵט